

7 Graskwaliteit door het jaar

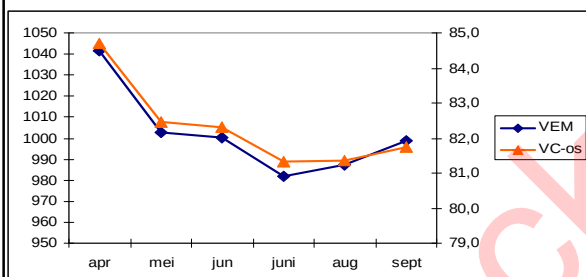
LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Verloop voederwaarde

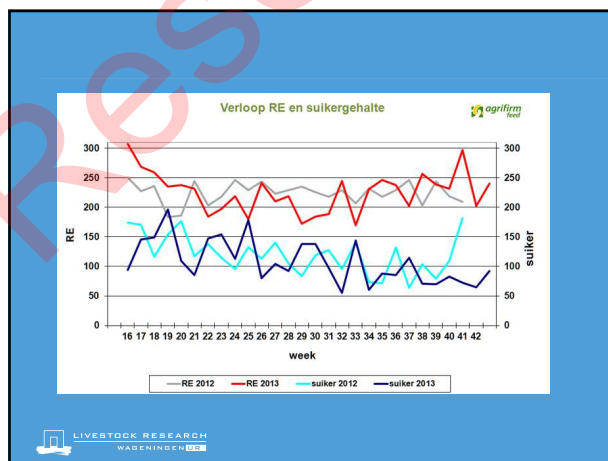
LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

PRAKTIJKONDERZOEK
VEEHOUDERIJ

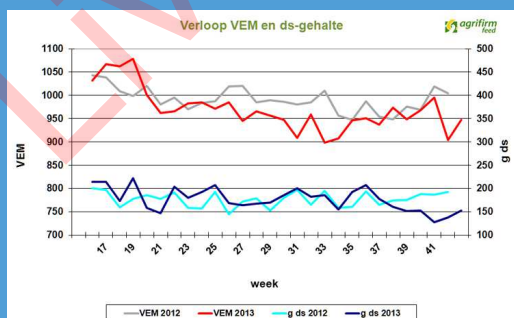
Kwaliteit gras gedurende het jaar

WAGENINGEN UR

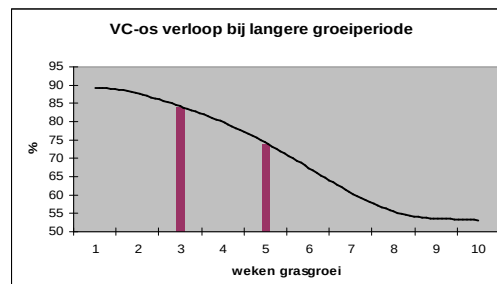
LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

PRAKTIJKONDERZOEK
VEEHOUDERIJ

Kwaliteit gras - groeiperiode

WAGENINGEN UR

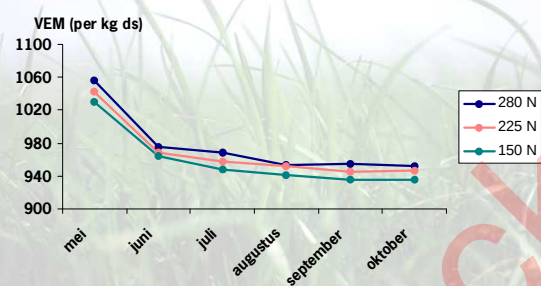
Verlaging N-bemesting Stalvoeding

	300 N	150N-O	150N-T
Snedeopbrengst (kg ds/ha)	1705	1760	1285
Groeiduur (dagen)	27	35	27
<i>Samenstelling (g/kg ds)</i>			
Droge stof	200	225	214
Ruw eiwit	197	141	170
Ruwe celstof	209	223	209
Suiker	137	177	161
VC-os(vitro)	80,0	79,6	80,6
VEM	970	944	963
DVE	95	84	91
OEB	41	-6	17

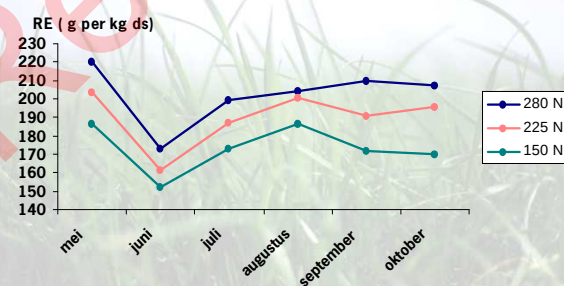
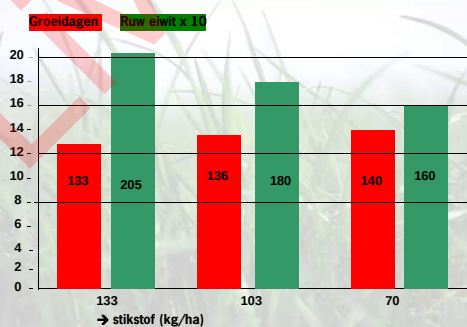
Voederwaarde weidegras

	280 N	225 N	150 N
VEM	975	971	963
RE	200	190	174
DVE	98	97	94
OEB	40	31	17

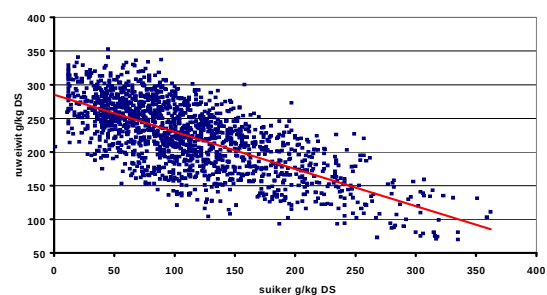
Voederwaarde weidegras

Voederwaarde weidegras

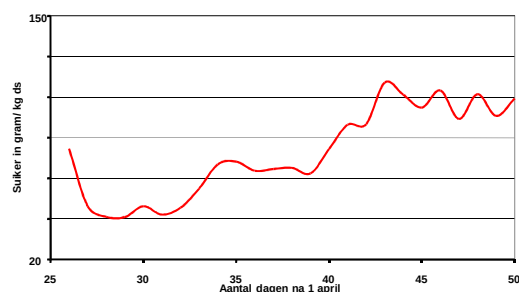
Groeidagen en RE 1^e snede 3000 kg ds

Ruw eiwit tov Suiker

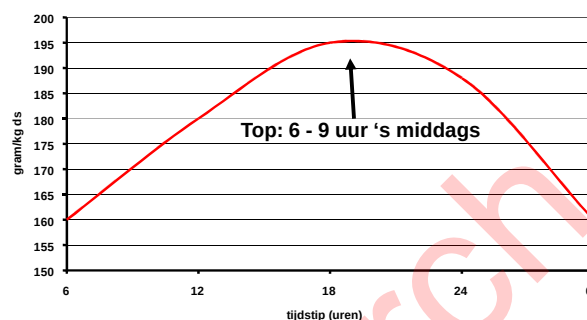
Verloop Suikergehalte

Bron: Blgg

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Verloop Suikergehalte over de dag

Bron: Blgg

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Conclusies suiker

- Hoogste suiker gehalte begin avond
- Verschil ochtend en avond ca. 35-50 gram
- Verschil tussen dagen groter?
- Zwaarder maaien/
of minder bemesten?

➔ Meer suiker, minder eiwit

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Ruw Eiwit - Productie Voer

	kg re / ha	ds opbrengst (tonnen)	€ eiwit / ha
Gras	1.200 – 3.100	7,0 – 17,0	360 - 930
Snijmais	1.000 – 1.550	13,3 – 20,5	300 - 465
Lucerne	1.500 – 2.150	8,0 – 11,0	450 - 645
Soja (Protina)	900 – 1.250	2,5 – 3,5	270 - 375

Bron ForFarmers 2011

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Ruw Eiwit - Productie Ruwvoer

	Kg re / ha	Kg ds / ha
Graskuil (100% maaien)	1.100 – 2.800	7.000 – 17.000
voederwaardeprijs		€ 1.500,- - € 2.950,-
Snijmais	1.000 – 1.550	13.300 – 20.500
voederwaardeprijs		€ 2.250,- - € 3.500,-
Vers Gras	1.200 – 3.100	7.000 – 17.000
voederwaardeprijs		€ 1.550,- - € 3.700,-

Bron ForFarmers 2011

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Voederkwaliteit

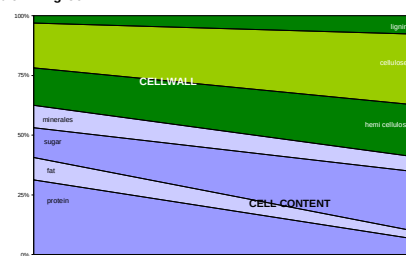
Limagrain
Nederland

Verteerbaarheid van gras wordt steeds belangrijker

NIRS techniek

- Eenvoudige manier om kwaliteit te meten
- Kosten

Instabiel ivm groei

Kwaliteit beïnvloeden

Streefkwaliteit?

■ Extensief compleet

- VEM 880-900
- VC-OS
- RC
- NDF/ADF/ADL
- DVE
- OEB
- R Eiwit 150-170
- Ds 35-45%

■ Intensief eiwit

- VEM 900-920
- VC-OS
- RC
- NDF/ADF/ADL
- DVE
- OEB
- R Eiwit 160-190
- Ds 35-45%

Waar kan het fout gaan?

■ Eigen handelen

- Te veel bemesten of te weinig
- Te vroeg oogsten of te laat
- Te vroeg weiden of te lang inscharen

■ Buitenaf

- Te koud of te warm
- Te droog of te nat

Welke signalen?

■ Melkopbrengst en gehalten

■ (Vers)gras analyses

■ Stand van het gewas

- Donker of licht
- Veel of weinig opbrengst

■ Mest

■ Koeien (opname, rest, herkauwen)

■ Weer en weersverwachting

Hoe sturen?

■ Vooraf invloed met bemesting

- Meer mest (stikstof)
- Minder mest (kunstmest of drijfmest)
- Op basis actualiteit en algemene verwachting

■ Moment van oogst/beweiding

- Eerder oogsten of inscharen
- Later oogsten of inscharen

■ Tijdens veldperiode of beweiding

- Wachten of doorgaan
- Resten of dwingen?

Te droog en warm

Bodem en N

Gewas en koeien

Ophoping N	Lagere groei	Goed suiker	Laag eiwit?
		Hoge opname	Hitte stress
Nu oogsten	Later in scharen	Velperiode korter	Niet kort afgrazen
Minder bemesten	Niet bemesten	Sneller afdekken	Overdag binnen

T oogst en weiden

Inkuilen en weiden

Te droog en koud

Bedem-en N Gewas-en koeien

Lage mineralisatie	Lage groei	Meer suiker?	Laag eiwit
		Hoge opname	Doseren
Later oogsten	Later in scharen	Langer drogen	Korter afgrazen
Minder bemesten	Niet bemesten	Vaker schudden	Bossen maaien

T oogst en weiden Inkuilen en weiden

LIVESTOCK RESEARCH WAGENINGEN UR

Te nat en warm

Bedem-en N Gewas-en koeien

Hoge mineralisatie	Hoge groei	Weinig suiker?	Hoog eiwit
		Slechte smaak	Onrustig?
Tijdig oogsten	Eerder in scharen	Korte veldperiode	Meer resten
Minder bemesten	Geen drijfmest	Suiker toevoegen	Stripgrazen
		Vaker schudden	Eitgroen

T oogst en weiden Inkuilen en weiden

LIVESTOCK RESEARCH WAGENINGEN UR

Te nat en koud

Bedem-en N Gewas-en koeien

Lage mineralisatie	Lage groei	Weinig suiker	Norm eiwit
Uitspoeling		Smaak matig	
Later oogsten	Norm in scharen	Norm veldperiode	Norm weiden
Meer bemesten	Meer kunstmest	Vaker schudden	Bijvoeren
		Zuur of bact.	

T oogst en weiden Inkuilen en weiden

LIVESTOCK RESEARCH WAGENINGEN UR

Eigen 'fouten' corrigeren?

- Te veel mest → later oogsten
- Te weinig mest → eerder oogsten
- Te vroeg (weinig opbrengst)
  - Compenseren
  - Minder mest
  - Budgetteren
- Te laat (te veel opbrengst)
  - Compenseren
  - Meer mest
  - Meer resten/rantsoeneren

LIVESTOCK RESEARCH WAGENINGEN UR

Invloed weer op kwaliteit (g/kg ds)

	helder weer		bewolkt weer	
	koud	warm	koud	warm
VEM	1050	950	1040	940
Ruw eiwit	210	195	250	225
Suikers	200	170	150	120

agrifirm feed schakel in succes

Samenstelling weidegras

Cranendonck 1988-1991

Maand	Graslengte (cm)	DVE	OEB	VEM
Voorweiden				
Mei	16,4	105	118	1045
Juli	15,3	110	136	1014
September	14,8	110	110	952
Naweiden				
Mei	11,0	101	96	1009
Juli	10,2	102	102	968
September	10,1	104	78	921

WAGENINGEN UR

Invloed klaver op samenstelling

Hoger	mengsel	Lager
eiwit	Neutraal	droge stof
ruw as	fosfor	ruwe celstof
verteerbaarheid	kalium	suiker
magnesium	kobalt	natrium
calcium	selenium	mangaan
koper	ijzer	
	zink	

Praktijkonderzoek Veehouderij

Kwaliteit Vers

	Gras	Gras/klaver
N-gift (kg/ha)	313	130
Opbrengst per snede (t ds/ha)	1,75	1,60
Droge stof (g/kg)	143	124
Ruw eiwit	210	223
Ruwe celstof	228	203
VC-os	79,8	80,8
VEM	941	953
DVE	98	101
OEB	50	61

Najaarsgras

Praktijkonderzoek Veehouderij

Najaarsgras

- Smakelijkheid verbeteren:
  - Meer maaien vanaf juli
  - Beperkt weiden vanaf juli
  - Bijvoeren
  - Augustus/september: veel etgroen
- Waar laat je de najaarskuil
  - Jongvee (eventueel opstallen)
  - Oudmelkte koeien?

Benutting Herfstgras

Drie groepen:

- Beperkt
- Onbeperkt
- Etgroen

- Krachtvoer gelijk
- Beperkt, met 6 kg ds grasku
- Vanaf 1 juli
- Na 2 beweidingen--> bloten

Praktijkonderzoek Veehouderij

Gewas analyses herfstgras

per kg ds

	"onbeperkt"	"beperkt"	"etgroen"
Ruw eiwit (g)	243	246	255
Ruwe celstof (g)	224	227	216
Ruw as (g)	108	107	112
vc-os (%)	73,0	72,8	73,7
VEM	877	877	889
DVE (g)	92	92	94
OEB (g)	75	77	85

2 Oplossingen Smakelijkheid 1

Smakelijkheid (ds-opname)

- Natrium bemesten
- Minder mest in weide: minder uren weiden 1 kg ds = 1 uur
- Organische mest alleen maaipercelen
- Zodebemester goed afstellen
- Vroeger inscharen voorjaar (gras korter)
- Veel omscharen najaar

2 Oplossingen Smakelijkheid 2

Weer = nat

- Meer bijvoeren/ minder uren weiden.
- Sneller omweiden, vooral najaar.

Vertrapping

- Opstallen en goede kuil bijvoeren
- Ontwatering perceel verbeteren

2 Oplossingen Smakelijkheid 3

Maaien in dienst beweiding moeilijk

- Stel planning iedere week bij
- Twee keer weiden -> een keer maaien
- Accepteren dat lengte niet altijd optimaal is. Lengte maaien ook niet altijd zoals gewenst.

2 Oplossingen Smakelijkheid 4

Roest

- Kunstmest beter verdelen over seizoen
- Niet te vroeg stoppen met kunstmest
- Later laatste gift org. mest (Kali)
- Grasrassen met roestresistentie+
- Gras-klover zaaien
- Meer en eerder maaien bij roest

2 Oplossingen Smakelijkheid 5

Herfstgras

- Gras kort houden
- Vaak omweiden
- Voldoende structuur voeren
- Meer maaien
- Voorkomen teveel najaarsgras
- Na 1 aug geen drijfmest meer

Meer informatie en verdieping

- Grasmonitor
<http://www.agrifirm.com/Default.aspx?tabid=877>
- BLGG AgroXpertus
<http://blgg.agroxpertus.nl/>